

γινιτέτσι (ἐπὶ ἐγγάμου γυναικός, ἥτις ἔχει ἐραστήν) αὐτόθ.

β) Ἀπόθεμα πράγματος πρὸς χρῆσιν ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης Ἴων. (Βουρλ.) Μέγαρ.: Θὰ πάρω ἓνα ζευγάρι κορδόνια νὰ τὰ ἔχω γεντέκι Μέγαρ. 2) Ἀσκὸς βοηθητικὸς πρὸς μεταφορὰν ὕδατος, ἐλαίου, γλεύκους καὶ ἐν γένει ὑγρῶν Λυκ. (Λιβύσσ.) Μέγαρ. Πελοπν. (Ἀναβρ. Κάμπος Λακων.) — Ν. Κοτσοβίλ., Ἐξαρτ. πλοίων, 128 — Λεξ. Βυζ.: Γέμισε τὸ ἀσκι καὶ πῆρε καὶ τὸ γεντέκι Ἀναβρ. 3) Δέρμα ἀκατέργαστον διατηρούμενον ἐν ἐφεδρείᾳ πρὸς κατασκευὴν ἢ ἀνταλλαγὴν φθαρέντων ἀντικειμένων ἐκ δέρματος ἀγν. τόπ. 4) Δοχεῖον εἰς τὸ ὁποῖον οἱ καφεπῶλαι διατηροῦν θερμὸν ὕδωρ διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν καφέδων Ἀθῆν. Μέγαρ. Πειρ. — Λεξ. Πρω.: Γέμισε γρήγορα τὸ γεντέκι καὶ βάλ' το 'ς τὴ φωτιά Ἀθῆν. Πειρ. Ἐτρώπησε τὸ γεντέκι κι ἀπ' τὸ νερὸ μου 'σβησε ἡ φωτιά αὐτόθ. 5) Συμπληρωματικὸν στρώμα ἄνευ κροσσῶν Πελοπν. (Βούρβουρ.) 6) Ἡ κεντρικὴ δοκὸς τῆς στέγης Ἡπ. (Καστάν.): Φρ. Ποδαρικό προκομμένο καὶ γεντέκι τοῦ σπιτιοῦ ὁ ἐρχομός σου (εὐχὴ τῆς πενθερᾶς πρὸς τὴν νύμφην). 7) Τὸ παραθρόνιον τοῦ ἀρχιερέως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Θράκ. (Μυριόφ.) 8) Χονδρὴ χρωματιστὴ λαμπὰς τοῦ μανουαλίου, μὴ ἀναπτομένη, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται ἐτέρα μικρότερα, ἥτις ἀνάπτεται Ἀθ. Συνών. λαμπάδι. β) Ἡ βάσις τῆς χαμηλῆς λαμπάδος τοῦ μεγάλου μανουαλίου Σάμ. Οὐ 'πίτρουπους ἀνάβ' τὰ γιδέκια τ'ς μαναλιούγης. 9) Ὁ ἐπὶ τοῦ μανουαλίου ξύλινος ἐπιμήκης κηροστάτης, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται ἡ ἀναπτομένη λαμπὰς Ἀθ. 10) Τὰ πρὸ τῶν εἰκόνων τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου τοποθετούμενα μανουάλια Ἡράκλ. Θράκ. (Μυριόφ.) Σύρ. 11) Μικρὸς βοηθητικὸς λωστός χρησιμοποιούμενος ὑπὸ τῶν λατόμων Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Τὸ 'εδέκι 'ναι ἓνας μικρὸς λωστός Ἀπύρανθ. β) Ράβδος μικρά, καὶ κᾶπως παχεῖα Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Μὴ βάρω τὸ 'εδέκι ἐκεῖνο νὰ κάμω τὰ κόκκαλά σου νὰ χαρχαλοῦνε μέσ' 'ς τὴ βέτσα σου. γ) Ὁ ραβδισμὸς Ἡπ. (Ξηροβούν. Πλατανοῦς.) Πελοπν. (Παιδεμ.): Τὸν ἔπιασε καὶ τοῦ 'δωσ' ἓνα γεδέκι πού τὸν ἔκανε γιὰ τὸ κρεββάτι Παιδεμ. 12) Τάφρος διὰ τῆς ὁποίας διοχετεύεται τὸ ὕδωρ πρὸς ἀλατοποίησιν Ἴων. (Φωκ.) 13) Μάχαιρα καὶ κυρίως ἡ λεπίς αὐτῆς Εὐβ. (Ἀκρ. Στρόπον. Ψαχν.): Τραν' ξι τοῦ μαχαίρ' κι βάρει μὲ τὸν γιντέξ' ἀνάποδα, ὅχ' 'πού τ'ν κουφτιγὴ Στρόπον. 14) Μικρὸν οἰκόσιον ζῶον, τυγχάνον ἰδιαιτέρας περιποιήσεως Πελοπν. (Μεγαλόπ.) 15) Χοιρίδιον σιτευτόν, προοριζόμενον νὰ σφαγῇ κατὰ τὰς Ἀπόκρεω (ἐκτὸς τοῦ κατὰ τὰ Χριστούγεννα σφαγέντος διὰ νὰ παστωθῇ) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Μεσσ.) 16) Ὁ εἰς βάρος ἄλλου τρεφόμενος, ὁ παράσιτος Πελοπν. (Μεσσ.): Γεδέκι σ' ἔχω κάθε μέρα 'δῶ μέσα. 17) Ἀμόρφωτος, ἀπαίδευτος ἄνθρωπος Πελοπν. (Καλάβρ.): Αὐτὸς εἶναι γεντέκι. 18) Παχὺς ἄνθρωπος Πελοπν. (Βούρβουρ.) 19) Ρωμαλέος ἄνθρωπος Ἡπ. (Ἑλληνικ. Ζαγόρ. Κουκούλ. Κωστάν. Χουλιάρ.) Αὐτὸς εἶμι γιντέξ', γιέ μ' Ζαγόρ. Ἰσὺ 'σι γιντέξ', κι λὲς δὲν μπορεῖς νὰ πᾶς 'ς τοῦ λόγγου; Κουκούλ.

γεντιανή ἡ, Μακεδ. (Καταφύγ.) — Μητροφάν., Ἰατροσόφ., 105, 108 — Λεξ. Βάιγ. Περίδ. Ἐλευθερουδ.

Τὸ ἀρχ. οὐς. **γεντιανή**. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Τὸ φυτὸν γεντιανή ἢ κιτρίνη (*gentiana lutea*), τῆς οἰκογ. τῶν γεντιανιδῶν (*gentianaceae*), οὕτινος ἡ ρίζα ἔχει φαρμακευτικὰς ἰδιότητας.

γεντίκι τό, Λεξ. Γαζ. Μ. Ἐγκυκλ. Ἐλευθερουδ. *γεδίκι* Λεξ. Περίδ. Βυζ. Μ. Ἐγκυκλ. *γελίκιν* Λυκ. (Λιβύσσ.) *κετίκιν* Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *gedik*.

1) Προνομιοῦχον ἐμπράγματον δικαίωμα, ὅπερ ἔχει τις ἐπὶ ἀλλοτρίου ἀκινήτου πρὸς ἐξάσκησιν ἐπαγγέλματος ἐναντι καταβολῆς παγίου ἐτησίου χρηματικοῦ ποσοῦ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἢ καὶ δικαίωμα ἐπιφανείας ἢ ἐμφυτεύσεως Λυκ. (Λιβύσσ.) — Λεξ. Περίδ. Βυζ. Ἐλευθερουδ. Μ. Ἐγκυκλ. 2) Εἰδικὸς φόρος ἐπὶ τῶν βακουφικῶν κτημάτων Λεξ. Γαζ. Μ. Ἐγκυκλ.

γέρα τά, Ἡπ. Κάρπ. Κρήτ. Λέσβ. (Ἀγιάσ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Πελοπν. (Δημητσάν.) Σίφν. Στερελλ. (Αἰτωλ.) — Π. Βλαστ., Ἀργώ, 128 Κ. Παλαμ., Δειλοὶ καὶ σκληρ. στίχ.², 128 Μ. Τσιριμῶκ., Ἐκ βαθ., 25 γέρη Ἴων. (Κρήν.) Φοῦρν. γήρη Ρόδ. ἔρα Κάρπ. ἔρη Σύμ. γέρατα Ζάκ. Κύθηρ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Πελοπν. (Ἀνδρουσ. Ἀρκαδ. Βούρβουρ. Γορτυν. Μαζαίικ. Μάν. Μανιάκ. Μεσσ. Ὀλυμπ. Σκορτσ. Σουδεν. Τρίκκ. Κορινθ.)

Τὸ Βυζαντ. οὐς. **γέρα**. Πβ. Διγεν. Ἀκρίτ., στ. 1511 (ἔκδ. Trapp, σ. 302) «ὥς καὶ ἀπὸ τὰ γέρα σου ὁ κόλος σου ἐτζιγγριάσε». Τοῦτο κατὰ μεταπλασμόν ἐκ τοῦ ἀρχ. γήρας τό. Βλ. Γ. Χατζιδ., Ἀθηνᾶ 22 (1910), 230-231. Ὁ τύπ. γέρη τά, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ ἄλλα οὐδέτ., οἷον τὰ στήθη, τὰ χεῖλη κλπ. Ὁ τύπ. γήρη τά, διετήρησε τὸ η τονούμενον τοῦ ἀρχ. γήρας. Ὁ τύπ. γέρατα τά, ἀναλογικῶς πρὸς ἄλλα οὐδ. πληθ., ὡς γεράματα, γεροντάματα, στόματα κλπ.

Τὸ γήρας, ἡ γεροντικὴ ἡλικία ἐνθ' ἀν.: Τὰ γέρα μᾶς ἐπιάσανε Κρήτ. Ἀπὸν τὰ γέρα εἶναι ἄρρωστος καὶ κείτεται 'ς τὸ κρεββάτι αὐτόθ. Νὰ πάουμουν νὰ δουλέψουμουν, νὰ βγάλουμουν τοῦ φουμίν μας, νὰ ξικουραστῇς κ' ἰσὺ ἀπὸν τοῦ βάρους 'ς τὰ γέρα σου Λυκ. (Λιβύσσ.) Δὲν ἐκράτησεν πράματα νὰ τὰ 'χη 'ς τὰ γέρη του Ἴων. (Κρήν.) Ἐδαιμονίστηκε τώρα 'ς τὰ γέρατα καὶ θέει νὰ παρνευτῇ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Τά'χα γιὰ τὰ γέρατά μου Πελοπν. (Βούρβουρ.) Ἀσκημα γήρη εἶχε Ρόδ. Τὸ κορίτσι θὰ σὲ ξεπερετήση γιὰ τὰ γέρη Φοῦρν. Ἡρθαν τὰ γέρατα πιά Πελοπν. (Μαζαίικ.) Ὡς τὰ γέρα δουν πιράσασιν του χαρισάμινα Λέσβ. (Ἀγιάσ.) Ἡρθαν τὰ γέρατά μ' Μακεδ. (Χαλκιδ.) Ἀμα τρανήξ' ἡ προυβατίνα κατὰ τὰ γέρ' Στερελλ. (Αἰτωλ.) || Φρ. Καλὰ γέρα νὰ 'χωμε (εὐχὴ) Κρήτ. Καλὰ γέρατα (εὐχὴ) Πελοπν. (Κίτ. Κορινθ. Μάν.) Καλὰ ἔρα (εὐχὴ) Κάρπ. Σ' τὰ ἔρη μ' (κατὰ τὰ γεράματά μου) Σύμ. || Παροιμ. Κακὴ ζωὴ, πρῶμιμα γέρα (ἐπὶ τῶν προώρως γηρασκόντων ἕνεκα δυστυχῶν ἢ ἀτάκτου βίου) Κρήτ. Πελοπν. (Δημητσ.) Σίφν. Οἱ θλίφες κόβγουν γόνατα κ' οἱ ἔγνωμες φέρουν γέρα (συνών. τῇ προηγούμενῃ) Κάρπ. Καλὰ νιάτα, κακὰ γέρατα (ἐπὶ τῶν δυστυχούντων κατὰ τὸ γήρας ἐξ αἰτίας ἀμερίμνου ἢ σπατάλου βίου κατὰ τὴν νεότητά των) Πελοπν. (Ἀνδρουσ. Μεσσ.) Γάμος 'ς τὰ γέρατα ἢ σταυρὸς ἢ κέρατα (διὰ τὰ ἐπακόλουθα τοῦ γάμου κατὰ τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν) Ζάκ. || Ἀσμ.

Δὲ μὲ γεράσαν γέρατα, δὲ μὲ γεράσαν χρόνοι,

μὲ γέραςεν ἓνας καημός, ἓνα τρανὸ μαράζι

Πελοπν. (Ὀλυμπ.)

Νά 'σαν τὰ νιάτα τρεῖς φορές, τὰ γέρατα κάμμια,

νὰ ξανανομώσω τρεῖς φορές, νὰ γίνω παλληκάρι

Πελοπν. (Μαντιν.)

Νά 'μαν κι γὼ πρματιφτής νὰ πᾶ νὰ πρματέψον,

νὰ πουλοῦσα γέρατα, ν' ἀγόραζα τὰ νιάτα

Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Σ' τὰ γέρατα καὶ 'ς τὰ στερνά | καὶ μέσ' 'ς τὸ τέρμα τῇ' ζωῆς (ἐκ μοιρολ.) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) — Ποίημ.

